

ELOKUU

Kirkastussunnuntai (15.
pääsiäisen jälkeinen
sunnuntai)
- Siunataan uuden sadon
ensi hedelmät.

Taimiviikko (14.8->)

Marjan päivä (15.8)
- Kotimaisten marjojen
teemapäivä

Sadonkorjuuviikot
(21.8-3.9)

Vanhan kansan pärttyli (24.80)
- Luonnon ja sadon
havainnointipäivä.

Luonnossa tapahtuu elokuussa

- Illat alkavat hämärtyä.
- Mustikkakausi on parhaimmillaan. Myös puolukat alkavat kypsyä loppukuusta.
- Sieniä nousee yhä enemmän maan pinnalle.
- Monet hyönteisiä syövät linnut alkavat muuttaa kohti etelää.

Puutarhassa ja kasvimaalla tapahtuu elokuussa

- Viinimarjat odottavat poimijoitaan. Samoin omenat alkavat kypsyä lajikkeesta riippuen. Elokuussa rikkakasvienkin kasvu alkaa hidastua, joten sadonkorjuu on kasvimaalla ja puutarhassa keskeisin puuha.
- Alkukesän lisäksi elokuu on sopivaa aikaa mansikkamaan uusimiseen.
- Syksyllä on sopiva aika istuttaa myös muita uusia kasveja puutarhaan. Uusien kasvien istutus on kuitenkin syytä tehdä tarpeeksi ajoissa ennen talven tuloa, jotta uudet kasvit ehtivät juurtua. Näin ne selviävät varmemmin ensimmäisestä talvestaan. Perennoja voi myös kylvää ja jakaa syksyllä.
- Jo elokuussa voi antaa puutarhan kasveille syyslannoitetta.

Maatilalla tapahtuu elokuussa

- Elonkorjuu alkaa. Viljat alkavat olemaan kypsiä ja niitä aletaan puida.
- Peltoja voidaan myös muokata syksyllä ja niihin voidaan kylvää syysviljoja, jotka itävät syksyllä, talvehtivat ja jatkavat kasvuaan keväällä.
- Hunajan korjuun jälkeen mehiläispesiä aletaan laittamaan talvikuntoon ja tämä kestää marraskuulle saakka. Mehiläisille annetaan mm. lisäravinnoksi sokeria.

Kerää luonnosta askartelu materiaalia talteen yhdessä iäkkäiden kanssa

- Luonnonmateriaalien kerääminen ”talteen” ja niiden käsittely säilyttämistä ja jatkokäyttöä varten on mukavaa yhteistä puuhaa ja onnistuu toimintakyvyn rajoitteista huolimatta. Jos osallistujien toimintakyky ei riitä lähtemään luontoon asti, voi luonnonmateriaaleja tuoda asukastiloihin ja loppu käsitellä ne siellä yhdessä iäkkäiden kanssa.

Materiaali	Käsittely
Havut - kts tammikuu	
Kuivakukkien kuivatus - mahdollistaa kuivakukka-asetelmien ja muun askartelun myöhemmin. - myös viljat soveltuvat kuivatukseen ja niitä hyödyntää myös lintujen talviruokinnassa.	Viljeltyjä ja luonnonkasveja voi kuivata. Helpoin tapa kuivaukseen on ilmakeivatus, jossa kerätyistä kasveista tehdään pieniä kimppejä ja nostetaan ne löyhästi roikkumaan ylösalaisin kuivaan, ei liian lämpöiseen ja auringolta suojaisaan paikkaan. Toinen tapa kuivata on pitää kukkia vedettömässä maljakossa pystyasennossa ja samanlaisissa olosuhteissa kuin ilmakeivatuksessakin. Kunnolla kuivatut kasvit voivat säilyä kauniina vuosikausia.
Käpyjen kuivaus - Käpyjä voi käyttää erilaisissa muun muassa joulukoristeiden askarteluun ja jouluasetelmissä. - Maahan pudonneita käpyjä voi kerätä omaan käyttöön, mutta elävissä puissa olevien käpyjen keräämiseen tarvitaan maanomistajan lupa.	Kerätyt kävyt levitetään ilmakeivalle alustalle, esimerkiksi ritilän päälle. Ritilä laitetaan kuivaan, ilmavaan ja mieluiten lämpimään paikkaan, jossa kävyt aukeavat kauniisti.
Pihlajanmarjat Voidaan käyttää esimerkiksi helminauhoina, mutta myös erilaisissa koristeissa, joita voidaan tehdä talven mittaan. Ne säilyttävät kauniin värinsä kuivuuksaan. - Sopii kuivattuina myös esimerkiksi lintujen talviherkkuihin.	Pihlajanmarjat, jotka on tarkoitus kuivata olisi parasta kerätä siinä vaiheessa, kun eivät ole vielä täysin kypsiä ja punaisia vaan hieman oranssiin vivahtavia. Pihlajanmarjat voi pujottaa neulan avulla lankaan ja laittaa esimerkiksi henkariin roikkumaan ja kuivumaan kuivaan ja ilmavaan paikkaan. Toinen, hieman helpompi vaihtoehto on pujottaa marjat ohueen rautalankaan ja laittaa samalla tavoin kuivumaan.
Ruskalehtien ja kasvien prässäys - Ruskalehdissä on kauniita värejä ja niitä voidaan prässätä kuivumaan myöhempiä askartelua varten. Ruskalehtiä voi kuivata myös sellaisenaan mutta tällöin ne yleensä käpristyvät. - Prässätä voi melkein mitä kasveja tahansa.	Lehdet prässätään asettamalla ne imukykyisen paperin (sanomalehti) väliin. Asettamalla paperi arkit päällekkäin ja niiden päälle jäykkä levy ja lopuksi painoksi esimerkiksi kivi, tiili tai painavia kirjoja). Kuivuminen kestää 1-2 viikkoa. Välillä kannattaa tarkistaa lehtien kosteus ja vaihtaa sanomalehdet jos ne ovat kosteita. Näin vältetään lehtien homehtuminen.
Sammal - Sammalta voidaan käyttää niin ruukkuihin kuin koristeeksi. - Sammalen keruuseen tarvitaan aina maanomistajan lupa.	Sammalta voi kerätä varhaisesta keväästä lumipeitteen tuloon asti. Sammal on käyttökelpoista sellaisenaan. Sammal vaatii kosteutta pysyäkseen vihreänä. Sammalta kannattaa suihkutella säännöllisesti etenkin sisätiloissa, sillä kuivuuksaan se muuttuu ruskeaksi.

Elokuu

Mustikan poiminta & mustikkapiirakka

Ensimmäiset mustikat kypsyvät heinäkuun lopussa ja satokausi jatkuu noin syyskuun alkuun. Mustikka on monipuolinen ja terveellinen marja. Mustikan poiminnan yhteyteen voi yhdistää vaikka luontoretken. Jos osallistujien toimintakyky on rajallinen, onnistuu mustikoista nauttiminen myös esimerkiksi marjapiirakan muodossa. Myös pensasmustikoiden kerääminen on yksi mahdollisuus.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- kohtalainen sorminäppäryys, fyysinen liikuntakyky

Toiminnan kesto:

½h ->

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Astioita mustikan poimimista varten

Mustikkapiirakka (10:lle)

- 4 munaa
- 3dl sokeria
- 7 dl venh jauhoja
- 3tl leivinjauhetta
- 1 rkl vanilliinisokeria
- 200g sulatettua margariinia
- 2 dl maitoa
- 4-5dl mustikoita

Työohje:

1. Järjestäkää mustikka retki. Mustikoita voi myös vaihtoehtoisesti ostaa torilta tai käydä poimimassa pensasmustikoita.
2. Valmistakaa mustikkapiirakka: Munat ja sokeri vatkataan vaahdoksi. Joukkoon lisätään kevyesti nostellen vuorotellen jauhoja, rasvasulaa ja maitoa. Taikinaan sekoitetaan puolet mustikoista ja kaadetaan leivinpaperille uunipellille. Pinnalle ripotellaan loput mustikat ja piirakkaa paistetaan 200 asteessa uunin alatasolla noin 30-35min.

Ohjaajalle:

- Mustikkaa löytyy koko maasta. Se viihtyy erityisesti puolivarjoisilla lehtomaisilla, tuoreilla ja kuivahkoilla kankailla.

Toimintarajoitteiden huomioiminen:

- Pensasmustikoita löytyy yhä useammalta marjatilalta, joten niiden poiminta on toimintarajoitteisille henkilöille helpompaa.
- Mustikoita voidaan tuoda asumisyksiköihin myös varuissa ja laittaa vaikka maljakkoon.

Kimppa kukkakimppu

Kukat ovat ajankohtaisia koko vuoden. Kesällä kukkia voi kerätä luonnosta puutarhojen kukkaloiston lisäksi, keväällä ajankohtaisia ovat sipulikasvit ja joulun alla ilahduttavat hyasintit ja joulutähdet. Etenkin perinteisiä kukkia on kiva muistella yhdessä ja samalla voidaan koota yksi yhteinen kukkakimppu, johon jokainen on voinut valita itselleen merkityksellisen kukan. Näin saadaan aikaan jotain, joka kuvastaa kaikkia osallistujia.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—————											
				—————							

————— Milloin mahdollista? ————— Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

Toiminnan kesto:

½h ->

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Valmiiksi kerättyjä kukkia, heiniä, oksia ja kasveja.
- Maljakkoja

Työohje:

1. Ohjaaja kerää valmiiksi erilaisia kasveja ja asettelee ne maljakoihin pöydälle.
2. Lisäksi varataan yksi ylimääräinen tyhjä maljakko.
3. Jokainen läsnäolija saa vuorollaan valita/hakea yhden kasvin yhteiseen maljakkoon ja samalla kertoa, miksi ja miten juuri tämä kasvi kuvaisi häntä.
4. Kun kaikki ovat vieneet kasvinsa yhteiseen maljakkoon, on saatu aikaan yksi yhteinen, kaikkia osallistujia jollakin tavalla kuvaava kimppakimppu.

Ohjaajalle:

- Yksinkertaisinta on toteuttaa toiminta kesäkuukausina, jolloin kukkia voi poimia luonnosta, mutta mikään ei estä tekemästä toimintaa myös talvikaudella.
- Talvella samantyyppistä toimintaa voidaan toteuttaa lehtileikkeiden avulla, jolloin jokainen voi valita samalla systeemillä mieleisensä ja liimata ne pahville, jolloin saadaan kaikkia kuvaava taulu.
- Jos osallistujat ovat toimintakyvyltään hyviä, voidaan kasveja mennä myös yhdessä keräämään luonnosta.

Toimintarajoitteiden huomioiminen:

- Toiminnan järjestämiselle ei ole esteitä, vaan siihen voivat osallistua kaikki ja sen voi järjestää missä tahansa: asumisyksiköissä, luonnossa, huvimajassa...

Tuoksuttelua

Luonto on täynnä erilaisia tuoksujä. Tuoksut kutkuttavat voimakkaasti tunteita ja saavat muistot heräämään. Tuoksujen avulla luonto voidaan tuoda sisätiloihin ja kaikkien saataville. Tuoksujä voidaan haalia kasaan helpoiten keväällä ja kesällä, mutta myös talvikaudella tuoksuttelu on mahdollista esimerkiksi kuivatuilla tuotteilla. Tuoksujen avulla voidaan järjestää mukavaa puuhää yhdessä, esimerkiksi arvauskilpailujä jne.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—————											
				—————							

————— Milloin mahdollista? ————— Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

Toiminnan kesto:

½h ->

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Erilaisia "tuoksulähteitä" (esim. havujä, sahanpurujä, multajä, ruohojä, ruusun terälehtiä, koivun lehtiä, sammalta, yrttejä, hedelmät, terva, pihkajä, tuomi, syreeni, juhannusruusu...)
- Pieniä kannellisia lasipurkkejää
- Kostutettujä pumpulijää

Työohje:

1. Asetä hajunäytteitä puhtaisiin lasipurkkeihin.
2. Peitä näytteet märällä pumpulijällä. Pumpuli peittää näytteet ja kosteassa aromit haihtuvat hyvin.
3. Pidä purkit suljettuina korkeilla, jotka poistat vain nuuhkaisujen ajaksi.

Ohjaajalle:

- Talvella tuoksujen lähteinä voidaan käyttää muun muassa kuivattujää yrttejä tms. Hyvä vaihtoehto on myös esimerkiksi erilaiset tuoksuaippuat, -shampoot tms. Tuoksuvalikoimajää voi laajentaa lähes loputtomiin.
- Kuivatut tuoksulähteet säilyvät pidempään kuin kosteat.
- Iäkkäille ihmisille parhaintä tuoksuja on perinteiset ja muistoja herättävät tuoksut.
- Tuoksukokemukset ovat yksilöllisiä. Tuoksuttelun lomassa voidaan yhdessä arvailla tuoksuja ja jakaa omia muistoja toisten kanssa.

Toimintarajoitteiden huomioiminen:

- Hajuaisti on ihmisen aisteista se, joka säilyy useimmiten pisimpään.
- Tuoksupurkkien tuoksutteluun ei juuri tarvita toimintakykyä, vaan ohjaaja voi avustaa tuoksupurkkien käsittelyssä.

http://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/bongaa_tuoksut, kuvat: Minna Malin & Pixmac

Sadonkorjuujuhlat

Monenlaiset juhlat ovat ikääntyneille tärkeitä asioita. Sadonkorjuujuhlat ovat olleet yksi vuoden tärkeimmistä juhlan aiheista. Kaikki voivat osallistua niihin, aina suunnittelusta ja järjestämisestä lähtien. Juhlissa on mukava muistella mennyttä kesää yhdessä, nauttia mahdollisesti oman maan ja pihan antimista ja esitellä kesän aikana aikaan saatuja tuotoksia muille.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—————											
							—————				

————— Milloin mahdollista? ————— Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

Ruuanlaittotaitoista henkilökuntaa

Kustannukset:

€ €€ **€€€**

Työohje:

- Sadonkorjuujuhlien järjestäminen vaatii melko paljon vaivannäköä ja apukäsiä, mutta yleensä juhlat ovat kaiken vaivannäön arvoista.
- Juhlia voidaan suunnitella yhdessä osallistujien kanssa, mitä tarjotaan, miten koristellaan, keitä kutsutaan, millaista ohjelmaa järjestetään...
- Ruokapuoli kannattaa jättää asiaan perehtyneille ja muut voivat osallistua muihin järjestelyihin.
- Ympäristöä ja pöytiä voi koristella kaikella, mitä lähiympäristöstä löytyy: puiden ja pensaiden kukilla, oksilla, viljoilla ja marjan varvuilla. Kasveista voi punoa erilaisia köynnöksiä, tehdä asetelmia tai asetella sellaiseen pöydille. Hedelmistä, marjoista ja vihanneksistakin voi loihkia näyttäviä asetelmia.
- Älkää unohtako ohjelmaa, joka on tärkeä osa juhlia.
- Myös kutsukorttien valmistaminen on yksi osa juhlien järjestämistä.

Ohjaajalle:

- Jos oman maan sato ei ole kovin suuri, hauska idea on laittaa kutsukortteihin pyyntö, että jokainen kutsuttu tuo mukanaan jotain omasta puutarhasta (vaihtoehtoisesti torilta).
- Juhliin voi laittaa näytille mm. asiakkaiden kesänaikana tekemiä tuotoksia. Tällä on ikääntyneille suuri merkitys, kun saavat esitellä omia aikaan saannoksiaan.
- Eläinvierailija (esim. alpakka tai poni) ja lapset ovat mukava lisä päivän ohjelmaan.

Toimintarajoitteiden huomioiminen:

- Järjestelyihin ja suunnitteluun pystyvät kaikki osallistumaan. Esimerkiksi koristeluista voidaan tehdä sellaisia, jotka sopivat toimintakyvyltään erilaisille vanhuksille.
- Jo se, että saa itse päättää ketä haluaa juhliin kutsua ja heille itse tekemän kortin lähettäminen on osallistavaa.